

Előfizetési árak:
 Egész évre... 8 kor.
 Fél évre... 4 kor.
 Negyedévre... 2 kor.

Egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetés a kiadóhivatalban

MAROSUJVÁR

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
 Marosujvár, Csesztve u. 26

Kiadóhivatal:
 Marosujvár, Csesztve u. 2

Kéziratot nem adunk vissza

Hirdetések felvételnek a
 kiadóhivatalban árszabály
 szerint.

Felelős szerkesztő: FÜSSY JÓZSEF.

ERDÉLYÉRT.

Irta: **BOROSS ELEK.**

Glóriás multad feltámad előttünk
 Letűnt időknek ködfátyolán át,
 Amint előttünk ragyogó képekben
 Elvonul fényes, nagy históriád!
 Bűvös varázslat szent, nagy áhitata
 Tölts el lelkünk, gyújts fel vérünk
 S szárnyal az égig himnuszunk, zsolozsmánk:
 Tündérországunk! *Drága szép Erdélyünk!*

Mi vagy Te nekünk!? Bérces kis világunk!
 Egész világnál több, drágább, nagyobb,
 Szívünk nagy kincse, lelkünk szent oltára,
 Melyen örök tűz fénylik és ragyog! —
 Szerelmünk tüze, lángja olthatatlan,
 A míg ez lobog, mi csak addig élünk,
 Mert érted égünk: bölesönk és koporsónk,
 Féltett szentségünk! *Drága szép Erdélyünk!*

Szentség a multad, mert minden göröngyöd
 Vérrel megszentelt hős-történelem,
 Minden röghöz szent csodákat fűzött
 A hősök lelke: a honvédelem.
 Letűnt századok színes legendái
 Ma újra élnek s lángolunk, égünk,
 Ha szárnyal a dal Csaba vitézről,
 Kik érted haltak, *drága szép Erdélyünk!*

De százszor szent vagy most, óh most Te nekünk,
 Hogy átszenvedted újabb Golgothád:
 Hűtlen szomszédod itt-ott besurranó,
 Romboló, dúló, orozló hadát, —
 Hogy szent testedet megvérd az ellen,
 Mely porrá zúzni jött nemzeti létünk
 És elrabolni Téged: jogos jussunk,
 Tövis-glóriás *drága szép Erdélyünk!*

Óh hogy vérezett, vergődött a lelkünk,
 Lélekzetfojtva lestük sorsodat
 S hála Hadurnak, győzedelmet termett
 A hősi küzdés, hősi áldozat!
 Vérés éjjekre felderült a hajnal,
 Felzengett a dal: Hurrá! Hadur vélünk! —
 S ha Ő vélünk van, ki lehet ellentünk!?
 S Te miénk maradsz: *drága szép Erdélyünk!*

Fel, fel e zászlót Kárpátok ormára!
 Hogy megcsókolja magyar nap sugára,
 Hogy hirdesse szét az egész világnak
 Fényes jövőjét Transsylvaniaiának,
 Hogy zengjen, zúgjon az új kor himnusza:
 Jöhet már vihar, fergeteg és tusa,
 Megvéd és megtart a karunk, a vérünk
 S miénk maradsz mindig *drága szép Erdélyünk!*

Miénk maradsz, mert Isten és ember
 El nem vívhatja tőlünk e jogot
 S ki igazságunk zászlaját elhagyja,
 Elveszett lélek, hűtlen, kárhozott!
 S jöhet a poklok bármily fájzata még,
 Csaba vezérünk és mi nem félünk,
 Csodát teremnek újból a Kárpátok
 S nem vehetnek el *drága szép Erdélyünk!*

Multad s jelened véres, glóriás,
 Féltünk, védünk kellett Tégedet, —
Dehát a jövőd!? — Borus, vagy derűs lesz
 Jövendő sorsod s mi lesz végzeted? —
 Ez a nagy kérdés tölti el lelkünket,
 Jövődért hogyan dolgozzunk, éljünk,
 Hogy nemz tünknek sziklavára maradj
 S felváltva örökösi *drága szép Erdélyünk!*

Nemes, nagy lelkek, meleg, gazdag szívek
 Ime, kibonták már a lobogót!
 Szózatuk törvény, magyar szivekből kelt,
 Kövessük hát e bűvös riadót:
 Építsük újra, miket szétromboltak,
 E szent munkához egy-egy téglát kérünk,
 Hogy szebb, erősebb legyen ezután
 Mint volt valaha *drága szép Erdélyünk!*

Építsük újra bérces kis országunk,
 Gyógyítsuk meg mind vérző sebeit
 És aztán pezsgő, eleven étellel
 Töltögezzük meg testét, ereit, —
 Hogy védve legyen itt a gyenge, árva,
 A ki itt érték, a ki itt vérünk,
 A ki majd újabb viharok tűzében
 Megvédelmezzon *drága szép Erdélyünk!*

Óh jöjjetek hát e szent zászló alá,
 Melynek jelszava: „*Pro Transsylvania!*” —
 E hon-hű lelkü minden polgárának
 E szent oltárra kell áldoznia! —
 Nézzétek ki hív: *Nemzet és Korona:*
 Az építésben *Királynénk vélünk,*
 Áldott kezében lobog a trikolor,
 Jövődért lobog, *drága szép Erdélyünk!*

Séta a községben.

1917. május hó

Második sétám is érdekes dolgokban gazdag. — Előbbi levelemben említettem, hogy nálunk a kártyázás eddig nem képzelt magas kultúrfokra emelkedett.

Azért írom „kulturfokra”, mert nálunk úgy distingválta a műveltséget egy már néhai, de szintén a kártyát kedvelő orvosunk, a midőn belépett a kaszinóba és véletlenül nem voltak ott a rendes partnerei, vagy olyanok, akik kártyázni tudnak, így szólt: Ugy látszik még nem jöttek fel a művelt emberek.

Igaz, ez amolyan nyájas szöveg volt a külömben mindig jó humoru uri embertől; de fogadjuk el axiomául az ő mondatát, mint ahogy el is kell fogadnunk mert hiszen Scythiában úgy distingválják a műveltséget s akkor bátran mondhatjuk, nálunk a kultúra csakugyan óriási léptekkel haladt előre — az utóbbi évek alatt.

Hogy szememmel lássam az igazságot, hogy lássam a magyar kultúrát a maga valóságában, mert eddig csak halomlásból tudtam s egy más panaszról a tanulók részéről — sétámat a község szélső utcáiban tettem meg s ime mit láttam!

Az utcák szélén a fák hűvös árnyékában (Bem-utca, Kemény-utca, Klapka-utca) a 8—15 éves gyermekek nagy emberek társaságában gombba, pénzbe 21-est, ferblit, s rámslit játszanak. — Megjelenésem széjjel riasztotta a társaságot — persze a gyermekeket — de az öregebbje, a tanító mesterek tovább folytatták a nemes mesterséget, hogy az iskoláktól aztán után s a gyermekek is mindig részt vesznek a nem éppen épületes munkában.

A legközelebbi napokban a tárgyaláson jelen volt fiatakoruak bírósága is úgy látja, hogy minálunk nem „Ságon”, hanem Ujváron, a kártya-kultusz igen igen magas fokon áll.

Szomorú jele az időnek!

Vajjon nem lenne jó komolyabban és erélyesebb formában gondolkodni ezek felett?!

Tovább folytatva, illetve hazafelé sétálva egy másik épületesnek éppen nem mondható dolog kötötte le figyelmemet.

Azok a jó emlékü néhaiak, akiknek hatáskörébe tartozott ezt a szegény, de azért elég virágzó községet a faluk sorából kiemelni a nagy községek sorába, akik arra törekedtek, hogy Marosujvár ebben a járásban, úgy a magyarságnak, mint minden kulturális törekvéseknek központja legyen ha végig sétálhatnának az akácfa- virág kellemes illatával megtöltött utcában; ha láthatnók a teljes virágzásban levő illatos fákat, a Bánca hegy oldalán sűrű setét fenyvesek pompázását az éneklő madarak sokaságával, a sétautakat segélyző üde bokrokat, bizonyonnyal nagy volna az örömük, finoman érző lelkük megnyugvással telnék el, hogy nem éltek vagy fáradtak hiába.

Ha láthatnók, hogy a kulturintézmények is — habár lassan, de mégis haladnak! —

Alkotásukat az utódok megóvják, szeretettel gondozzák, tehetségük s az adott viszonyok megengedhetősége között fejlesztik s ervel rójják le hálájukat az elődök iránt.

Nemde szép dolog?! Nemde helyes, dicsérendő cselekedet?!

De nyájas olvasó, ne essék zokon, ha mind ez nincs így. Ajkad ne hallasson zokszókat s ne gondold oly merészet, hogy talán 40—50 év multán a lélek és szív-nemessége is olyan mérföld lépésekkel haladt volna, mint a kártya kultúra. — Oh nem! A gyűlölet országában ez ismeretlen valami. Itt a szeretetlenség nemcsak az emberek között pusztít járványerőleg — pusztít az minden élőlényben. — A fák-nak, virágoknak, bokroknak sincs nyugal-muk; a szeretetlenség marokkal tépdesi, irtja, pusztítja. A lélek finomsága, a szív-nemessége nálunk hamupipőke, nevetség tárgya s gúnyos mosolygás az osztályrésze.

Az utcán járó-kelők vagy a munkából hazatérők csoportja a virágzó-fákról nem csak a virágot, hanem az ágakat is nyalábszámra tépdesi, töri; a séta utakra ültetett fákat éles késekkel vagdossák; a sétautakat szegélyző bokrokat a kecské- kel legeltetik le, szóval a barbarizmus elég fokozott mértékben pusztítja a közérdek szempontjából oly hasznos ültetvényeket.

Ugy-e kedves olvasó, a hol ez a divat, ott még messze vagyunk attól a kultúrától, melyet a kártya-kultuszban oly rövid idő alatt elértünk.

Szegény Apponyi, miért is rendelték meg az iskolákban a „Madarak és Fák napját”? És ti tanítók, miért erőlködtek minden évben megtartani ezt a napot? Avagy nem tudjátok, hogy nálunk az iskola és élet között óriási, áthidalhatatlan mélység tátong? És tudjátok-e, hogy minden rossz-, szeretetlenség-, bűn és erkölestelenségnek nem a társadalom — hanem az iskola az oka! —

De azért ne hagyjatok fel a remény-nyel, mert habár ez időszerint úgy látszik, mintha az iskolák ajtai fölött Dante Isteni színjátékából a pokol kapuja föliratának utolsó mondata lebegne: „Lasciate ogni speranza voi ch' entrate” „hagyjatok kívül minden reményt, kik ide beléptek” — mert eljön az idő — talán nem sokára, mikor az iskola nemes munkáját jobban fogják értékelni.

Ha a csatatereken — a világbámulató felkeltő magyarvitézség és hazaszeretet utolérhetetlen nagysága — az iskolák eredménye, mert ezt semmi rabulisztikával sem lehet elvitatni, akkor a szív és lélek nemességének — ha később és — az iskolából kell felvirágoznia, mint a mely nemcsak oktató, hanem nevelő intézet is.

De ehhez a családok nagyobb mértékben teljesítendő kötelessége kell hogy hozzájáruljon.

A jövő nemzedéknek a szív és lélek nemességén kell felépülnie.

n. l.

HIREK.

— Szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat Magyarosesztve- utca 26 szám alá helyeztük át.

— Athelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Dr. Vásárhelyi Béla itteni vezető kir. járásbíró a gyulafehérvári kir. törvényszékhez helyezte át. Ezzel Dr. Vásárhelyi, mint törvényszéki bíró új és szélesebbkörű munkakört nyert, hol az ő közismert nagy tudását megfelelőbben érvényesítheti. Vezető járásbírónk ennek következtében a város közönségének igaz, őszinte sajnálatára eltávozik Marosujvárról. Igen fájjaljuk távozását, mert rokonszenves egyénisége társadalmi életünk talajába mélyen gyökeredzett. Hisszük azonban, hogy nem fog elszakadni tőlünk végképen s a lelki kapcsolatot a közeli Gyulafehérvárról is fenn fogja velünk tartani. Mi ezzel a hittel és reménnyel bucsuzunk tőle, megtartjuk őt szíves emlékezetünkben s új fészkében Istentől minden jót kívánunk neki.

— Aranylakodalom. Sánta István nyug. m. kir. mázsatisztés neje f. hó 14-én tartják Marosujvart aranylakodalomukat. Meghatottan nézünk e tiszteletreméltó házaspár felé, akikre ötven esztendő múlt hiátal-dó, melegítő sugarát e napon. Szorgalmas, példás munkában eltöltött, ritkaság, harmonikus családi élet tart szük és meghitt körben ünnepe-lyt. Az üdvözlések közé, amikkel szerető gyermekeik, rokonaik és ismerőseik elárasztják őket, — annál a szeretetteljes viszonyál fogva, mely bennünket: munkatársait e lap főmunkatársához fűz, ki fiuk az aranylakodalmasoknak — mi is elküldjük tiszteletteljes üdvözlésünket annak a szívbéli jókívánságnak kapesán, hogy az az aranyló napfény, mely beryogja e napon a csesztvei-utcai kedves otthonukat, árassza fényét, ragyogását ezentul is rájuk és e halálosan komoly időben lopjon a lelkükbe megnyugvást, áldásthözó békességet.

— A katolikus egyház a szokásos fénytel tartotta meg az elmúlt esztendőkönn Marosujvart az Urnapi körmenetet, amelyen az iskolák növendékein kívül a hatóságok képviselői is részt vettek. A körmenetben s az ezt megelőző istentiszteleteken Magdó Mihály esperes-plebános celebrált.

ÓVÁS!

Rájöttem, hogy az általam gyártott „MODIANO-CLUBSPECIALITÉ”-szivarka-hüvelynek

utánzatai vannak forgalomban, amelyek ellen egyedül védelem a védjegy és aláírásom pontos megfigyelése.

L. Modiano

Védjegy.

— Országos hírű sósgyógyfürdőnkben. az idegen forgalom napról-napra növekedik. A fürdőtelepen a vendég-szobák immár mind el vannak foglalva és lassan-lassan a városban is megtelnek a kiadó szobák.

A marosujvári állami sósfürdő — hírneves szakemberek véleményére alapított, de a valóságban is bizonyult — kiváló gyógyhatása révén, az összes hason fürdők felett áll.

— **Hivatalnokok új munkaköre.** Elvégre a tisztviselők sem lehetnek olyan exclusiv testület, mely bedugja fülét az idők dübörgése előtt s nem akarja megérteni a kor szavát. Jó példával járnak elől a szarvasi hivatalnokok, kiknek egy része cipő-foltozó tanfolyamot szervezett, amelyen egy cipésmester vezetésével buzgón tanulják a cipőfoltozás tudományát. Jól értsük meg: a cipőfoltozás és nem a cipőkészítés tudományát. Az utobbi ugyanis teoretikus ismeretszerzés volna, az előbbi azonban nagyon gyakorlati. Ezt van min gyakorolni, a másikat nincs.

— **A jeges vihart fuvó nyári szentek.** sorában az elmúlt pénteken jutottunk el az utolsóhoz, Szent Medárdhoz, akitől talán jobban fél a gazda, mint májusi kollegáitól. Az idén, ha észrevehető volt is, nem okozott galibát Medárd. Az idő kissé hűvösre fordult, itt-ott egy-egy kis lágy permeteg hullt alá a magasból, de egyébként Medárd csendben, szerényen félrehuzódott.

— **Országos vásár.** Junius 21-én (csütörtökön) országos vásár lesz Tordán. Ezen az egy napon lesz az állat-, kirakó- és gyapju vásár is. Az állatvásárra való felhajtás korlátozva nincs.

Hazája ellen vét, aki bár tehetné, nem jegyez a hadikölcsönre.

Siessünk az aláíróhelyekre.

Egy gazdaember ellenséges betöréstől való féltében elásta a pénzét, csupa bankjegyet. Mikor aztán ismét előkotorta a föld alól, csupa foszlányt kapott helyette, mert egy éhes vakond mind összerágta. Ha a gazda hadikölcsönben helyezte volna el a pénzét, az nemcsak megmaradt, hanem meg is növekedett volna busás kamattal.

Egyébként is oktalanság a papírpénzt földbe, falba, szalmazsákba, bárhová is eldugdosni, mert idővel értékesökkenés állhat be, a hadikölcsönkötvénynek ellenben még emelkedhetik is az értéke. Ha rejtke helyeken igen sok bankó gyűl meg, annak idején bajos dolog lesz azt mind beváltani; ha ellenben a sok

bankjegyet odaadjuk az államnak hadikölcsönbe, ezzel az ország valutáját is megjavítjuk.

De nemcsak oktalanság a pénz rejtgetése, hanem véték is. Nagy tévedés azt hinni, hogy kiki azt csinálhatja a pénzével, amit akar. Ez legföllebb az egyes emberek közt való jog szempontjából van így, a jogszabályok fölött azonban ott vannak a fontosabb erkölcsi törvények, a társadalmi kötelességek parancsai. A bibliai példázat is megrója azt, aki a neki adott talentumot elásta. A pénz arra való, hogy forogjon, szükségleteket elégítsen ki, termeljen, kiegyenlitsen, gyarapodjék, — nem pedig, hogy valami zugban vesztegeljen. Ha mindenki eldugná a pénzét, az egész gazdasági élet vérekeringése megállana.

Igy áll a dolog már béke idején is. Hát most háboruban mennyivel helytelenebb, vétkeesebb dolog kivonni a pénzt a forgalomból s nem alakítani át hadikölcsön-kötvénnyé, ami az aláíróra nézve is tiszta nyereség, a hazára nézve pedig egyenesen a győzelem vagy veszteség, a lét vagy nemlét kérdése!

Még csak rövid ideig lehet hadikölcsönt jegyezni. Azalatt jöjjenek elő a bujkálók és szedjék elé pénzeiket a dugdosók. Félre minden álokoskodással és hazug ürügygyel, ami mind csak a leggonoszabb önzést takarja. A hadseregnek, a hazának a győzelmes béke érdekében szüksége van mindnyájunk minden nélkülözhető pénzére s azt kölcsön kéri és bőséges kamattal fizeti vissza. Siessünk az aláíró-helyekre és térjünk haza onnan, hogy békességünk legyen a hazafiui lelkiismerettel.

Füßy József, kiadó.

Nagyszerűen bevált a harctéren kizsákmánál és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
meghülés, rheuma, köszvény, influenza, terek-, mell- és hátfájás stb. esetében
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. capsici compos.
Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Üvege K — 80, 140, 2—.
Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I, Elisabetstr. 5.
Naponkénti szétküldés.

Egyetlen szappan pótlék a
„DOB”-jegyü Kaolin-szappan
mely illatos, habzó, száraz, sima, 50 kg-os láda 250 drb. 50 korona excl. csomagolás helyt Budapest. Megrendelésnél ládanként 15 korona előleg okvetlen beküldendő. Mintát nem küldünk! Kipróbálásra és népszerűsítésére 5 kilogrammos postacsomagok állanak rendelkezésre 10 korona előleges beküldése ellenében, beleértve a láda és postadíj is.
10 láda vételénél **10%** árurabott!
Előleg nélkül láda-rendeléseket és utánvételeket postacsomag-megrendeléseket nem teljesítünk.
Bardócz és Társa Budapest,
V. Balaton-u. 12. Egyedárusítók és képviselők kerestetnek

Új butor hitel!
Részletre, kölcsönképpen adok el ebédlő, háló, nappali szobaberendezést.
Garai Károly
butor üzlete
Arad, Asztalos Sándor-u 5—1.

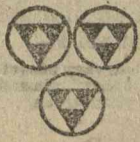
Osak azoknak a cigarettázóknak, kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2—3 fillérrel többet:
Modiano-clubspecialité
szivarkahüvelyek.
Orvosi tsnácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz sem színnyomás de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása.
Egy könyvecske sodorni való papír 10 fillér.

WÄGNER
„Hangszerkirály” 4410
országos elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszélgépek árubáza
Budapest, József-körut 15.

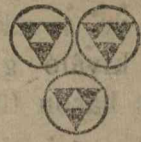
Vonós-eltara, vonóval felszerelve . . .	10 K
Frima-tambura, rézgépezett . . .	80
Chora, simon kivitelben	80
Favola, ébenfa, ujezsát billentyűvel . . .	20
Hegedű, 10-larab felszereléssel . . .	80
Mandolin, simon lapos vagy gombólyú . . .	40
Gitar, simon, 6 húrca, rézgépezett . . .	40
Tárogató, 80, 100 kcsantól iskolával . . .	200 K-ig
Kétszoros harmonika, aesi . . .	80 és 80 K
Beszélgőgép, erős és tartós . . .	150

A világhírű **COLUMBIA** hanglemezygár főraktára.
Öväs! Figyeljen a Wägner névre, hogy mashez ne tévedjen!

Füßy József könyvnyomdája

könyv-, papír-, író-, rajz- és festőszer-
kereskedése Torda, Vallásszabadság-tér

Alapított
1867-ben.

Dombornyomású névjegyek, levélpapírosok és borítékok
szép és izléses kivitelben, olcsó árak mellett készülnek

Telefon
34 szám

Készít:

irodalmi műveket,
tankönyveket,
folyóiratokat,
hirlapokat,
községi nyomtatványokat,
kereskedelmi, ügyvédi és iskolai
nyomtatványokat,
vonalzott üzleti könyveket,
számlákat,
árjegyzékeket,
báti és esküvői meghívókat,
eljegyzési kártyákat,
névjegyeket,
körleveleket,
gyászjelentéseket,
falragaszokat,
szórólapokat
és minden a könyvnyomdaiparban
előforduló munkákat izléses és
hibátlan kiállításban, szolid árak
mellett.

Nagy raktár:

Gimnáziumi, polgári fiu- és pol-
gári leányiskolai, valamint elemi
iskolai könyvekből.

Író- és levélpapírokban, üzleti köny-
vekben, szépirodalmi művekben,
regényekben, ifjusági iratokban,
ima könyvekben, mesés könyvek-
ben, folyóiratokban, divatlapok-
ban, teljes író- és rajzkészletekben.

As „ARANYOSVIDÉK”

független politikai és társadalmi
lap kiadóhivatala.

Az „Aranyosvidék” Torda-Aranyos
vármegye legelterjedtebb lapja és
így a hirdetni akaró közönség
a legbiztosabb siker reményében
adhatja fel hirdetését az Ara-
nyosvidékbe. A hirdetések
díjai minimális árakon vannak
számítva.

Főszolgabírói, körjegyzői, papi, ügyvédi, végrehajtói és iskolai nyomtatvá-
nyok nagy raktára. Hazai és helybeli képes lev.-lapokban nagy választék.